

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum Christus in triduo mortis fuerit homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Intelligit nose aia, ip-
sam aie substantiam
secundum seipsum, &
ideo ueritatem inter an-
gustas distinetioni.
Pian or autem sentus
in angeli textus est
intelligere aie no est
ipiam quidem aiam,
non ue in le qua dam
substantia est, sed ur
substantialiter animar:
sic n. aia form. licet
sumit, & absq; om-
ni questione liquet,
q; ipse Dei filius, qui
qui loquitur dicens,
ego pono aiam mea,
ponit animam suam,
tollendo aiationem
illius: tolli ur siquid
amare per ho. ip-
dum, q; aia separatur
a corpore, & nerum
iamque cam, dum ite-
rum in aiam cor-
poris ponit. n. aiam
formaliter (hoc est ur
animam) nihil aliud
est quam mori. Et in
hoc est su plures in-
ueniunt nominata ani-
mae: est illud, Passor
bonus animam suam
pone pro ouibus suis.
& illud, qui odit ani-
mam suam in hoc mu-
do, uiam uitam aeternam
calidat eam.
q; in autem, qui ser-
mons formalis non
est capax, aut ad plebe
loquens, potes eandem
sententiam seruando,
glorificare animam, hoc
est uitam corporale:
sic enim filius Dei po-
nit animam suam, hoc
est uitam suam, & ite-
rum sumit eam. &
similiter: Passor bo-
nus ponit uitam suam
pro oue, & sic de alijs.
Hoc in idem redit:
quia in ipsa animatio-
ne, qua anima animat
corpus, consistit uita
corporis, cuiusq; ho-
minis.

Super. Questionis
10. articulum 4.

In titulo Christus
significat p riona
dum Verbi secundum
eam dispositionem,
quam de facto habe-
bat in triduo illo, i. q;
erat unita aie & cor-
pori Christi separatis
admicem.

In corpore tria
sunt, i. Et hunc, i. spon-
sionem, i. deniq; que fito una co-
clutione: Dicere Chri-
stum in triduo mor-
tis hominem fuisse,
simpliciter & absolu-
te loquendo, erroneu
est: Probatur: Ad ueri-
tatem mortis homi-
nis uel aialis perzinet,

ma, an iterum ex eo q est caro. A
Et dicit q si dixerimus, q uerbu
Dei animam posuit, sequitur, q ali
quando aia illa separata est a uer-
bo, quod est falsum: mors enim
corpus ab anima separauit, a uer-
bo autem animam separatam
non dico: si uero dixerimus, q
ipsa se anima ponat, sequitur q
anima ipsa a se separata sit, quod
est absurdum. Relinquitur ergo,
q ipsa caro animam suam ponit,
& iterum eam sumit, no po-
testate sua, sed potestate uerbi in
habitantis carnem, quia sicut su-
pra dictum est, * per mortem
non est separata diuinitas uerbi
a carne.

AD SECUNDVM dicendum, q
in uerbis illis Athanasius non
intellexit, quod totus homo de-
nuo sit assumptus, id est, omnes
partes eius, quasi uerbum Dei
partes humanæ naturæ depose-
rit per mortem: sed quod iterato
totalitas naturæ assumpta sit in
resurrectione reintegrata per ite-
ratam unionem animæ, & cor-
poris.

AD TERTIVM dicendum, q
uerbum Dei propter unionem
humanæ naturæ, non dicitur huma-
na natura: sed dicitur homo, quod
est habens humanam naturam.
Anima autem & corpus sunt
partes essentielles humanæ natu-
re: unde propter unionem uerbi
ad utrumque eorum, non sequi-
tur quod uerbum Dei, sit anima
uel corpus: sed quod sit habens
animam uel corpus.

AD QUARTVM dicendum, quod
sicut Dam. * dicit in 3. lib. quod
in morte Christi est separata ani-
ma a carne, non est una hyposta-
sis in duabus hypostasis diuisa:
nam & corpus & anima Christi
secundum idem ex principio in
uerbi hypostasi habuerunt exis-
tentiam, & in morte inuicem
diuisa, singulorum eorum mansit,
unam hypostasim uerbi habes.
Quare, una uerbi hypostasis, uer-
bi & animæ & corporis extitit
hypostasis: numquam enim ne-
que anima neque corpus pro-
prium habuerunt hypostasim,
præter uerbi hypostasim. Vna
enim semper uerbi hypostasis,
& numquam duæ.

ARTICVLVS IIII.
Vtrum Christus in triduo mortis
fuerit homo.

AD QVARTVM sic procedit.
Vt quod Christus in triduo
mortis fuerit homo: dicit enim
Aug. * in primo de Trinitate.
Talis erat illa susceptio, q Deum
hominem faceret, & hominem

Deum: sed illa susceptio non ces-
savit per mortem: ergo uideretur
quod per mortem non desierit
esse homo.

¶ 2 Præter. Phil. † dicit in 9. Eth.
quod unusquisque homo est
suius intellectus: unde & post
mortem, animam Petri allo-
quentes dicimus, sancte Petre
ora pro nobis. Sed post mortem
filius Dei non fuit separatus ab
anima intellectuali: ergo in illo
triduo filius Dei fuit homo.

¶ 3 Præter. Omnis sacerdos est
homo: sed in illo triduo mortis,
Christus fuit sacerdos: aliter n.
non uerum esset quod dicitur
in Psal. 109. Tu es sacerdos in
aeternum: ergo Christus in illo
triduo fuit homo.

SED CONTRA, Remoto supe-
riori, remouetur inferius: sed ui-
uum siue animatum est superius,
ad animal & ad hominem: nam
animal est substantia animata sen-
sibilis: sed in illo triduo mor-
tis corpus Christi non fuit uiuum neque anima-
tum: ergo non fuit homo.

RESPON. Dicendum, quod Christum d uere
fuisse mortuum, est articulus fidei: unde asserere
oē illud, per quod tollitur ueritas mortis Christi,
est error contra fidem. Propter quod, in epistola sy-
nodali * Cyrilli dicitur: si quis non confitetur Dei
uerbum passum carne, & crucifixum carne, & q
mortem gustauit carne, anathema sit. Pertinet au-
tem ad ueritatem mortis hominis uel animalis, q
per mortem desinat esse homo uel animal: mors q
hominis uel animalis prouenit ex separatione ani-
mæ, quæ complet rationem animalis, uel hominis:
& ideo dicere Christum in triduo mortis homi-
nem fuisse, simpliciter & absolute loquendo, erro-
neum est. Potest tamen dici q Christus in triduo
fuit homo mortuus. Quidam tamen confessi sunt
Christum in triduo hominem fuisse, dicentes qui-
dem uerba erronea, sed sensu erroris non haben-
tes in fide, sicut Hugo de sancto Viêt. * qui ea ratio-
ne dixit Christum in triduo mortis fuisse hominē,
quia dicebat animam esse hominem, quod tamen
est falsum, ut in prima parte ostensum est. † Magi-
ster etiam sententiarum in 22. dist. * tertij lib. po-
suit, quod Christus in triduo mortis fuit homo
alia ratione, quia credidit quod unio animæ & car-
nis nō esset de ratione hominis, sed sufficit ad hoc,
quod aliquid sit homo, quod habeat animam hu-
nam & corpus, siue coniuncta siue non coniuncta:
quod etiam patet esse falsum ex his * quæ dicta sunt
in 1. parte, & ex his quæ supra dicta sunt † circa mo-
dum unionis.

AD PRIMVM ergo dicendum, q uerbum Dei sus-
cepit animam & carnem unitam, & ideo illa susce-
ptio, fecit Deum hominem, & hominem Deum:
non autem cessauit illa susceptio per separationem
uerbi ab anima uel a carne, cessauit tamen unio car-
nis, & animæ.

AD SECUNDVM dicendum, quod homo dī esse
suius intellectus, non quia intellectus sit totus ho-
mo: sed quia intellectus est principalior pars homi-
nis, in quo uirtualiter consistit tota dispositio ho-
minis: sicut si rector ciuitatis dicatur tota ciuitas,
quia

q desinat esse homo
uel animal: ergo dice-
re Christum in triduo
mortis hominem, &c.
Antecedens probat:
quia mors con- sit in
separatione aie quæ
complet rationē ho-
minis & aialis. Con-
sequencia probatur,
quia asserere omne
illud, per quod tolli-
tur ueritas mor- is
Christi, est error con-
tra fidem: quod proba-
tur, quia articulus
fidei est de morte
Christi, & auctori-
tate Cyrilli. Secido dī,
quod potest dici Chri-
stum in triduo fuisse
hominem mortuum:
Et in promptu ratio
est: quia ly mortuus,
est cōditio diminutis,
sicut ly pīctus, aut la-
pīdeus: tertio excusan-
tur Hugo & Magister
sententiarum. Oia cla-
ra sunt ex antedictis.

Li. 9. ca. 4. an
sc mc. 10. 5.

D. 906.

Habetur in
Cōc. 1. Eph.
ca. 12.

In li. de fa-
cra. 1. parte
c. 11.
Q. 76. art. 4.
Li. 3. sent. d.
22. parag. 1.

i. 1. que. 75.
ar. 4.
q. 3. artic. 5.

quia in eo consistit tota dispositio ciuitatis. AD TERTIVM dicendum, qd esse sacerdotem, conuenit homini ratione animae, in qua est ordinis character: unde per mortem homo non perdit ordinem sacerdotalem, & multo minus Christus, qui est totius sacerdotij origo.

Super Quaestiois 26. Articulum sextum.

Quod 2. ar. 1. Et quod 3. ar. 4. ad 1. Et quod 4. q. 5.

In corpore ponitur una distinctio bimebris cum conclusionibus duabus iuxta numerum membrorum. Distinctio est simpliciter sumitur duabus significationibus, uel ut significat nullo addito, uel ut significat totaliter. Prima conclusio est, sumendo simpliciter primo modo: Corpus Christi uiuum, & mortuum fuit idem numero simpliciter. Probatur, quia fuit idem suppositiue, & sic loquitur Ath. Secunda conclusio est, sumendo simpliciter secundo modo: corpus Christi uiuum & mortuum non fuit idem numero simpliciter. Probatur primo, quia uita est de essentia corpori uiuentis: quae est praedicatum essentialis & non accidentale. Probatur secundo ex opposito: quia si diceretur remansisse totaliter idem, sequeretur qd non esset corruptum corruptione mortis, quod est haeresis Gaianitarum. Et ad hoc afferuntur auctoritates.

1. s. me. tex. 12. tom. 3.

libo. de anima, tex. 9. & 7. meta. tex. 35. to. 2. & 3.

Circa med. illius. Incip. Ego arbitra bar.

li. 2. Topi. in illius. co. 1.

Aduerte hic, qd Auctoris doctrina procedit ex supposita unitate formae substantialis in hoie: tenentes. n. plures formas in hoie (puta formam corporeitatis aut missi, cui superadditur anima) eadem consequentia in litera factam, dicens qd in morte Christi facta est separatio aie a corpore, & sic fuit ibi corruptio mortis, sed corpus remansit cum illam compositae formae quam prius habebat, & propterea corpus Christi, in quantum corpus remansit totaliter idem numero, & dicere hoc nulla est haeresis. Et ad Philosophiam declinandum esset, si hoc esset discutiedu. Hanc siquidem uiam tenet Scotus, qui ad-

ARTICVLVS V. Vtrum fuerit idem numero corpus Christi uiuentis & mortui.

AD QVINTVM sic proceditur. Vt qd non fuerit idem numero corpus Christi uiuentis & mortui. Christus n. uere mortuus fuit, sicut & alii hoies moriuntur: sed corpus cuiuscumq; alterius hominis, non est simpliciter idem numero mortuum & uiuum: quia differunt essentiali differentia: ergo neque corpus Christi, est simpliciter idem numero mortuum & uiuum.

¶ 2. Prater. Secundum Philo. in 5. Metaphy. Quaecumq; sunt diuersa specie, sunt et diuersa numero: sed corpus Christi uiuum, & mortuum, fuit diuersum specie, quia non est oculus aut caro mortui nisi aequiuoce, ut pater p. Philosophum in 2. de Anima, & 7. Metaphy. ergo corpus Christi non fuit simpliciter idem numero uiuum & mortuum.

¶ 3. Prater. Mors est corruptio quadam: sed illud quod corrumpitur corruptione substantiali, postquam corruptum est, iam non est: quia corruptio est mutatio de esse in non esse. Corpus ergo Christi postquam mortuum fuit, non remansit idem numero, cum mors sit substantialis corruptio.

SED CONTRA, est, qd Athanas. dicit in Epistola ad Epidetum: Circumscio corpore, & posato, & manducante, & laborante, & in ligno affixo, erat impassibile & incorporeum Dei uerbu, hoc erat in sepulchro positum: sed corpus Christi uiuum fuit circumscisum & in ligno affixum. Corpus aut Christi mortuum fuit positum in sepulchro. ergo hoc idem corpus, quod fuit uiuum, fuit etiam mortuum.

RESPON. Dicendum, qd hoc quod dico simpliciter, pot accipi dupliciter. Vno modo, scilicet qd simpliciter idem est, quod absolute: sicut simpliciter dicitur quod nullo addito dicitur, ut Philosoph. dicit. Et hoc modo corpus Christi mortuum & uiuum, simpliciter fuit idem numero: dicitur n. aliquid esse idem numero simpliciter, quia est suppositio idem. Corpus autem Christi uiuum & mortuum, fuit suppositio idem: quia non ha-

buit aliam hypostasim uiuum & mortuum, praeter hypostasim uerbi Dei, ut supra dictum est. & hoc modo loquitur Athanas. in auctoritate inducta. Alio modo simpliciter idem est, quod omnino uel totaliter, & sic corpus Christi mortuum & uiuum non fuit simpliciter idem numero, quia non fuit totaliter idem, cum uita sit aliquid de essentia corporis uiuentis: est enim praedicatum essentialis, non accidentale: unde consequens est, qd corpus, quod definit esse uiuum, non totaliter idem remaneat: si aut diceretur qd corpus Christi mortuum totaliter idem remaneret, sequeretur qd non esset corruptum, corruptio dico mortis: quod est haeresis Gaianitarum, ut supra dicitur, & habetur in Decretis 24. q. 3. Et Damasc. dicit in 3. lib. qd corruptionis nomen duo significat, uno modo separationem aie a corpore, & alia inuisionem: alio modo perfectam dissolutionem in elementa. ergo incorruptibile dicere corpus Christi in ueritate dicere corpus Christi in ueritate saluati essemus: secundo autem modo corpus Christi fuit incorruptum.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd corpus mortuum cuiuscumque alterius hominis, non remanet unitum alicui hypostasi permanenti, sicut corpus Christi mortuum. Et ideo corpus mortuum cuiuscumque alterius hominis, non est idem simpliciter, sed secundum quid: quia est idem secundum materiam, non autem idem secundum formam. Corpus autem Christi remanet idem simpliciter propter identitatem suppositi, ut dictum est.

AD SECUNDVM dicendum, qd quia idem numero dicitur aliquid secundum suppositum, idem autem specie est idem secundum formam, ubicumq; suppositum subsistit in una sola natura, oportet qd sublata unitate speciei, auferatur unitas numeralis: sed hypostasis uerbi Dei, subsistit in duabus naturis, & ideo quamuis in Christo non remaneat corpus idem secundum speciem humanam naturam, remanet tamen idem numero secundum suppositum uerbu Dei.

AD TERTIVM dicendum, quod corruptio & mors non competit Christo ratione suppositi, secundum quod attenditur unitas, sed ratione naturae, secundum quam inuenitur differentia mortis & uitae.

ARTICVLVS VI.

Vtrum mors Christi aliquid operata sit ad nostram salutem.

AD SEXVM sic proceditur. Vt qd mors Christi nihil ope-

dit aliud manifestum a philo-phia. qd fuit corruptio non sine generatione: corruptus quippe fuit homo: separatio aie a corpore, & nihil gentium est. Contra hos non loquitur licita, quae de unitate numerali corporis Christi nuntiat: & mortui tractat. & uerita: e per se nota tradit. Na si corpus Christi remansisset omnino idem quod prius, oporteret qd remansisset uiuum eadem uita, alioquin autem nihil illius fuisset nisi accidens, aut non totaliter remansisset idem, deficientem aliqua eius substantia. Quae circa Scotus corpus Christi, tenet opinio idem quatenus est corpus, & non quatenus erat uiuum. Auctor autem alia forma gentium in Christi corpore tenet. f. forma cadaveris, per qua erat corpus, quae naturalis ordo habet, ut semper corruptio unius sit generatio alterius, imo prius natura intendit generatio, qd corruptio. Et uita tantum in composito forma, iuxta peripateticam doctrinam bene peripateticam nouimus.

Super Quaestiois quinquagesima Articulum sextum.

In corpore una distinctio bimebris cum conclusionibus tribus. Distinctio est d. mor-